

נראדה אוד

פרשת וירא תשפ"ב

גליין פט שנה ב

באד רבז'יק מלעכוויטש קוויטנע

{ שניני אור }

נאמנות בכל המצבים...

בשבוע שעבר כתבנו על תוקף אמונתו של אברהם אבינו, אמונה בהירה וברורה המביאה אותו לעמוד איתן בדעתו אף אם העולם כולו מחזיק בדעת אחרת, אך האמת שלמרות כי העמידה נגד כל העולם היא אכן דבר עצום, הנסיונות בהם בחן הקב"ה את אמונתו - נאמנותו של א"א היו דוקא **בענינים שבינו לבין קונו**.

חלק מהנסיונות לא היו נסיונות בהם היתה לו ברירה לנהוג אחרת, הנסיון היה **כיצד ירגיש הוא כלפי הקב"ה** במצב בו העמידו, האם אף עתה ישאר לבו נאמן ואוהב?!

כזה הוא הנסיון כאשר מגיע הוא לארץ כנען בדבר ה', ויהי **רעב בארץ וירא אברם מצרימה**, אברהם אבינו צועד כביכול יד ביד עם הקב"ה הולך מארצו לארץ כנען, באמונה ובתמימות ובהגיעו לארץ כנען מוכרח הוא לדרת למצרים - **כיצד אמר הוא להרגיש?**

בדומה לכך מתנסים אנו - זרע אברהם אוהבו, הנסיונות האמיתיים אינם במעשים הגלויים וידועים, כי אם דוקא בענינים שבינינו לבין עצמנו, או אז נמדדת האמונה - הנאמנות להשם יתברך, יתר על כן - כאשר מעמיד אותנו הבורא יתברך במצב מסוים שאינו ערב עלינו, אך לא קיימת לנו אפשרות לשנותו, נסיון אמיתי הוא - **מה נחשוב וכיצד נרגיש כלפי השם יתברך** המביא אותנו למצב שכזה.

יתכן ובעומק הנפש אין האדם מוכן תמיד להכיר נכונה שהבורא יתברך הוא אשר העמיד אותו במצב זה, אך האמונה האיתנה נצמחת דוקא מתוך הכרה ברורה שהבורא יתברך ולא אחר הביאני למצב זה, וכעת מצפה הוא ממני להתגבר **ולישר את לבי עם הנהגתו עמי**.

זכורני לפני מספר שנים נוכחתי במשרדו של עורך דין שאינו שותומ"צ, שומע אני אותו משוחח בטלפון עם עו"ד חרדי, כך מתאונן הוא באזני רעהו החרדי על כי בכל שנה יוצאים לשוק העבודה אלפי עו"ד חדשים, מה שממעט את פרנסת אלו הוותיקים, השיב לו העו"ד בבטחה: **אנו מאמינים שאף זהו מהשם יתברך**, מה שמגיע לנו יגיע בכל מקרה, נענה לו העו"ד החילוני (עפ"ל) מדוע תאשים בכך את השם יתברך?!

ברור ופשוט שיהודי שומר תו"מ יודע ומאמין שאף הנראה לנו כרע הרי הוא מהשם יתברך, אך להכיר בכך **בידיעה ודאית ובהירה**, ושלב נוסף - **להרגיש שלם עם השם יתברך**, המחולל זאת, עבודה גדולה היא - עבודת חיים.

ברוח זו שמעתי מהר"ר אהרן לנדאו במה שאמרו חז"ל שמילדות חקר אברהם אבינו מיהו בורא העולם, מתחלה סבור היה שזו השמש, כאשר שקעה השמש סבר שמא זהו הירח אך כאשר נעלם אף הירח הבין שמוכרח להיות א-ל אחד המנהיג את שניהם.

כך גם חיי האדם מורכבים ממצבים שונים, על היהודי להתבונן ולהבין כי אם כל מצב הנו זמני וחולף, מוכרח א"כ **שהבורא יתברך ואין בלתו המוביל ומנהיג את כל המצבים**.

{ דברות קודש }

התגברות על הנסיונות ללא חשבונות

עליו שיביט האדם על רגע ההתגברות בלבד, אשר באמת רגע זה הוא נצחי, אלא שעל ידי שמביט עליו כענין זמני וחולף יכול לעמוד בנסיון.

בדרך זו נתגבר אברהם אבינו בנסיון העקידה, כי בלכתו להר המוריה בא אליו השטן לבלבלו בטענותיו, כי אי אפשר שיקיים ציווי הבורא להעלות את בנו לעולה כאשר כבר נאמר לו כי **ביצחק יקרא לך זרע**, אמנם אברהם אבינו ע"ה נתחוק לנגדו **ועזב כל החשבונות והסברות**, כאשר האמין בדבר ה' והבטחתו שיהיו בניו צדיקים ככוכבי השמים אף שלא הבין זאת לפי סברתו כנ"ל, כי כאשר יכול עתה לקיים מאמר ה' בטלים ומבוטלים לנגד זה כל החשבונות וההגיונות.

על זה אמר אל נערי שבו לכם פה עם החמור, פירש"י עם הדומה לחמור, לו כי יכולתו של איש יהודי להתבונן בעת נסיון ולהתגבר על יצרו המראהו שקושי הנסיון גדול ממנו, הוא מכח הנשמה שבקרבו אשר על ידה יכול **לדבק עצמו במאמר ה'** ולעזוב כל החשבונות הרבים, אבל אומות העולם הם עם הדומה לחמור ואין בהם כח זה, כאשר הבהמה אין בה כח להתבונן ולהתגבר נגד טבעה.

לכן אמר ואני והנער נלכה עד כה, פירש"י **דרך מועט למקום שאמר הקב"ה** כה יהיה זרעך, כי כאשר מחליט האדם לבטל עצמו ברגע זה לרצונו יתברך למעלה מחשבון והגיון, זוכה להתגבר על יצרו ולהכיר כי אין ממש בכל טענותיו.

יעזור השם יתברך שנזכה להתגבר על כל הנסיונות והקשיים בעבודת הבורא, ולא יגסא ה'יצר את עינינו, ונזכה לכל ההשפעות טובות בגשמות וברוחניות ולביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

רעיא דרעיון וירא תשע"ז

על ידי החסד נעשה חותם האמונה

דברות קודש אלו נאמרו ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בתוך דברי החסד על ידי נעוריו איש החסד ומופלג בתורתו ובשמו הטוב הרה"ג ר' אהרן כהן זללה"ה מאנטווערפן ביום י"א תמוז תשע"ו, דבר בעתו מה טוב לעסוק בדברים אלו בפרשיות העוסקות בעוצם אמונתו של אברהם אבינו ובגודל מדת חסדו.

ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה.

ברש"י ד"א ואעשך לגוי גדול זה שאומרים אלקי אברהם ואברכך זה שאומרים אלקי יצחק ואגדלה שמך זה שאומרים אלקי יעקב, יכול יהיו חותמין בכלם תלמוד לומר והיה ברכה **בך חותמין ולא בהם**.

ענין החותם הוא כמאמר הכתוב (שה"ש ח, ט) **שימי כחותם על לבך**, כמבואר בספיק"ק שחותם הוא דבר המשאיר רושם, שכאשר מניחים החותם על מקום כלשהו אף שאחר כך נוטלים אותו משם נשאר הרושם לעולם, והנה תכלית תורה ומצוות שמקיים האדם כדי לאשתמוצדע אלקותיה בעולם, ויזכה להאיר בלבו אמונת ה' ולגלותה בעולם, וזהו החותם שנותר בנפש האדם בכל עבודתו, היינו **רושם האמונה והדבקות שנחנק בו**.

הדרך שיזכה האדם שיעשו תורתו ועבודתו חותם בלבד, הוא על ידי שאינו מביט בטובת עצמו בלבד כי אם מטיב וגומל חסד המשך בעמוד הבא <<<

ויאמר אברהם אל נערי שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד כה ונשתחוה ונשובה אליכם (כב, ה).

ברש"י עד כה, כלומר דרך מועט למקום אשר לפנינו, ומדרש אגדה אראה היכן הוא מה שאמר לי המקום כה יהיה זרעך.

יש לברר כי שני הפירושים מכוונים לענין אחד כי הנה כאשר הבטיח הקב"ה את אברהם אבינו שיהא זרעו ככוכבי השמים נאמר והאמין בה' ויחשבה לו צדקה (בראשית טו, ו), ולכאורה תימה הוא מה רותא יש באשר האמין בהבטחת הבורא, אחר שהיה ראש למאמינים.

ובאור החיים הק' מבאר שהבטחת הבורא יתברך שיהיו בניו ככוכבי השמים היינו שיהיו **צדיקים המשולים לכוכבים** מדכתיב (דניאל ב, א) ומצדיקי הרבים ככוכבים, וכן איתא בגמ' (מגילה טו) כשהן עולין עולין עד לכוכבים. ולכאורה לא דבר זה אינו בידי של הקב"ה כדא"י (נדה טו:) שקודם יצירת הולד מכריזין עליו אם יהא חכם או טיפש עני או עשיר וכו' ואילו צדיק ורשע לא קאמר כי הוא בבחירת האדם, וכן אמרו (ברכות לג:) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, וא"כ כיצד יבטיחו הבורא בבנים צדיקים, אמנם אברהם אבינו ע"ה לא הרהר אחד דבר ה' והאמין בו **בתמימות ללא שום פקפוק**, ואמונה זו החשיב לו הקב"ה לצדקה.

וכן הוא בכל עניני העבודה, כי היצר מתגבר על האדם להפריעו מעבודת הבורא ולהכשילו במעשים כנגד רצונו יתברך ח"ו, ובכל עת מתאמץ לנגדו באחד מארבע יסודות אש רוח מים עפר, פעמים כעס שמסוד האש ופעמים בגאווה שמסוד הרוח, פעמים ורתאה שמסוד המים ופעמים בעצלות שמסוד העפר, והאמת כי עיקר כח היצר אינו בקושי שמעמיד בפני האדם, כי אם **במה שמבלבל דעתו בשעת מעשה** כאשר מתחכם להראותו כאילו הקושי והנסיון הם נצחיים.

כגון כאשר אין לו חשק וחיות בעבודת הבורא, ומבקש היצר להרפות ידיו לכל יתאמץ לעשות רצון יצרו בעת הזאת, והרי האמת שמצב זה אינו נמשך לעולם וכפי שמכיר בעצמו בעבור זמן מתעורר חשקו בעבודת קונו, וההתגברות בזמן מועט זה אינה קשה כ"כ, אלא שהיצר מראהו שמעתה ועד עולם יוצרך להתגבר ולהתאמץ ללא טעם וחשק, ובזאת מחליש כחו מלהתגבר ולעמוד בנסיון.

והעצה להתגבר כנגד היצר על ידי שיהליט בדעתו לעשות רצון קונו באמונה ובתמימות לעזוב כל החשבונות ולא לשים לבו לאשר יהא בעתיד, כי אם ברגע זה אשר נצרך להתגבר לעשות רצון בוראו, כי הלא ברגע זה ודאי יכול לקיים רצונו יתברך, וא"כ מה לו לכל החשבונות הרבים על אשר יהא מכאן ולהבא, והאמת כי התגברות זו אשר נדמית לאדם כרגע אחד הרי היא דבר נצחי, כי רגע אחד של קיום רצונו יתברך עומד לנצח נצחים, נמצא שהכח כנגד היצר בהיפך לגמרי מכח היצר, כי היצר מתחכם להראות על קושי חולף שהוא נצחי, והדרך להתגבר

הרה"ק רבי דוד שלמה אייבשיץ זי"ע בעל הערבי נחל ו'לבושי שרד' כ"ב השון תקע"ד

הלא ידעתם אם שמעתם, ראינתם גם שחרתם, הבטתם אף הבנתם, פרשת גדולת אדונינו דוד, וה' נתן חכמה לשלמה יעש חסד וצדקה עם בני ישראל ללמד לעמו תורה ומצוות ולערומום בדעת הלבשים לבושי שרד רח יתמרו למען יורה דעה, ולהבין שמועה אורח חיים פן יפלטו... ובנאות דשא הרביצו להשיב נפש הצמאים לדבר ה' זו הלכה, בחריפות ובקיאות וסברות ישירות, וטעמו כטעם לשד השמן כאשר מפורסם לכל חיבורי היקרים אשר נחוצים המה לפני כל יודעי דת ודין, צורב ורב, קטן וגדול ימצאו שם מרגוע ושם ינוחו יגיעי חכמה. עוד זאת חכמתו בחוף תרונה וברחובות תתן קולה והניף ידו בעים רוחו, להוכיח במישור לענוי ארץ בפרי עץ הדר וערבי נחל נחלות שמן ודבש, להנחיל אוהבי יש ועל עריבים בתוכה תלה כנוני מוסריו...

דברים אלו, מתוך הקדמת המביא לבית הדפוס של קונטרס 'מגילת סתרים' - ביאור על פרק ראשון שבתהילים ששמו כן הוא - מגלה סתרי נפש האלקית ומודיעם לבני ישראל. דומה כי יפה גלה המדפיס בגדולתו של רבינו הערבי נחל, גאון הגאונים, קודש הקדשים, חכימא דיהודאי, ואנו אין לנו אלא דברי הצדיקים אשר מתוך הסכמתם לספריו נראה רב קדושתו של רבינו.

וכן כתב הרה"ק מאפטא בהסכמתו לחיבורו המפורסם והיסודי של רבינו על פסוק ערוך - 'לבושי שרד' מי האיר ממזרח צדק, נודע בשער בת רבים בישראל גדול שמו כשמן תורק, מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק... ואמת היה הדבר אשר שמעתי בארצי על אודותיו ועל חכמתו אשר נתן אלקים חכמה לשלמה... ומה נכבד היה בהגלות נגלות לעינינו...

אחר פתיחתנו בדבריו החיים והקיימים, נפסע בהדרת כבוד בדרכי הצדיק, נזין עינינו ביופיים של נופי הדרך, נשאף אל עצמנו את אוויר פסגותיו, וממנו נקח לעבוד ולאהבה את ד' בכל נפשנו ומאודנו.

מלכות דוד ושלמה

העיר אוז'ריאן שבעומק רוסיה הקפואה, אלמונית היתה ואלמונית נשארה, אך נבחרה היא להוציא מקרבה את אורו הגדול של רבינו, שגולה בה בשנת תקט"ו לאביו רבי ירחמיאל [אם כי על מצבת קדשו חרות שמו של אביו 'אביגדור' אך יש המפקפקים ע"ז], צעיר לימים היה רבינו כשפקיע שמיה בעולם ובהגיעו לפרקו לקחו לחתן לבתו מוה"ר רבי יחיאל מיכל מלשקוביץ בנו של הגה"ק רבי אברהם אביש מרגליות - מחה"ס צילות דאברהם, אחיו של הרה"ק המאיר נתיבי'ם [במאמרנו על המאיר נתיבי'ם] גליון סב נכתב כי התקרב הוא למרן הבעש"ט על ידי אחיו רבי אברהם].

את משנתו ודעת תורתו בנגלה קנה אצל הגאונים אב"ד דובנא מחבר ספר 'ארבעה טורי אבן' והגאון ר' משה צבי העלי בעמח"ס גאון צבי על ח"מ, כפי הנראה כבר היה אביו של רבינו מקושף לדרכי החסידות ורבותיו של רבינו היו הרה"ק ר' משולם פייביש מז'באריז' בעל ה'יושר דברי אמת', והיה גם תלמידו של הרה"ק ר' זאב וואלף מטשאריני - אוסטראה.

עוד טרם הגיעו לשנתו וכ"ה כבר התבקש רבינו על ידי ראשי ופרנסי העיר נדבורנא - מהערים היותר גדולות ומפורסמות באותם הימים, שיאות לבוא לעירם להאציל מהודו ולעמוד בראשות שייבתם המפוארת, מתוך ספריו מצינו שכבר בשנת תק"מ, בהיותו בן ארבעים שנה בלבד כבר כיהן כראש ישיבה דהתם, בין תלמידי הרבנים בישיבה זו הוא הרה"ק מבוטשאטש שבספריו מכתיר את רבינו כ'מורי ורבי'.

משם כיהן רבינו בערים נוספות, בעיר חארוסטקוב שבפלך טשארטקוב ובעיר בוז'אנוב, עד שבשנת תקס"ג נתקחו לרב בעיר סורוקה ומשם עלה לתפילה לחון את עפר ארץ ישראל, יהודי העיר סורוקה פשוטים היו, אף חשוביה ולמדינה ניסו להניא את רבינו לסוע אל רבו הקדוש מז'באריז' באמרם כי גדול רבינו בתורה יותר מרבו, אמנם רבינו לא שת ליבו לדבריהם.

הגליון נדב"ת
ידידנו עוז, מחשובי אנשי בעיית באלטימאר
הר"ר דניאל אברהם סקלאר ישיח'
לרגל הולדת הנכד, בן לבנו הר"ר יונה יצחק ישיח'
זכות רבוהי תעמוד לו וזעורו להתברך באלף המנן וירב נחת דקדושה

ארע ונזדמן פעם הרה"ק מז'באריז' בעיר, באו למדני העיר לתהות ולבחון את ידיעותיו בתורה... שאלוהו מספר שאלות בש"ס ועל כולם השיב הרה"ק כי אינו יודע, באו המלמדים אל רבינו ואמרו לו ראה נא כי רבך איננו יודע ספר... נכנס רבינו אל רבו ותואנה בפיו כי לא די שמציקים הם למדני העיר לרבינו על נסיעותיו אליו, עתה נתן להם גם אמתלא לכך! נענה הרה"ק 'כל ימי יגעתי בעצמי שלא אראה כלפי חוץ כלימדון, ברגע אחד רוצה אתה שאאבדם!' אך בפעם הנוספת שביקר הרה"ק מז'באריז' בסורוקה התעוררה שאלה בעיר בדיני מקוואות ושאלו את פי רבינו, הלך רבינו בראש השאלים לאכסניית רבו עד שהוכרח הוא להראות את גדלו בתורת ה' והורה להם את המעשה אשר יעשו.

ויקם וילך דוד

כאמור, אנשים פשוטים היו בני העיר סורוקה, משום כך - על פי עדות הגה"ק מז'עליכוב החליט רבינו לעלות לארץ הקודש לביל הקדש ההג ליל הפסח, שמע רבינו את שיחת ה'בעלי בתים' בעירו שמספרים האחד לרעהו מה הכינו לכבוד יו"ט, האחד מתאר את הברבורים האבוסים והשני את השפוד הצלוי אשר שומנו נוטף הימנו, נפשו הטהורה של רבינו לא סבלה שמיעת דיבורים אלו, ולאחר התפילה נשא הוא דברים נוקבים במעלת ליל התקדש החג, אך באותו עומד - סיפר הרה"ק מז'עליכוב כפי שקיבל מרבותיו, גמר רבינו בדעתו לחון את עפר הארץ.

בצאתו מן העיר ליווהו כל יהודי העיר, אנשים נשים וטף כברת דרך מחוצה לה, בהגיע רבינו אל גבעה המשקיפה אל העיר הפנה את פניו אליה באומרו 'כמה נאה את סראקא', בני העיר שהיו רגילים לשמוע תוכחות מוסר על מעשיהם התפלאו מה ראה רבם לשבח את העיר, נענה רבינו מיניה וביה 'כשכולכם כאן ולא בתוכה, נאה היא מאד...'

הנה דוד

בסביבות שנות תקס"ח - ס"ט הגיע רבינו לארץ הקודש, עם היות רבינו גדול וצדיק מפורסם בארץ מכורתו מכל מקום בהגיעו לארה"ק הסתיר עצמו וחי חיי דלות ופשטות בעיה"ק צפת תו"ב, בבית המדרש ישב בין דלת העם, אך אט אט החלו בני צפת המסולאים לראות בטוב האיש השוכן בתוכם, כך שלמרות שהמשיך להתנהג כאחד האדם נהגו בו כבוד גדול.

רבינו נהג לגעור בכל המשוחרים בבית המדרש אשת התפילה, מנהגו היה כי בראותו עם משוחח היה אוהז רבינו באיש ומוציאו אל מחוץ לביהמ"ד ומראה לו את השמים כאומר שצריך לירא מהשוכן בשמים, עד שכל מתפללי בית המדרש ידעו על האיסור החמור בדיבור בבית הנכנסת, פעם הגיע להתפלל בביהמ"ד גביר אורח שלא ידע על מנהגו של רבינו, וידבר בעת התפילה הלך רבינו והוציא לדבר העשירי שלא היה מורגל בכגון דא סטר לרבינו על לחיו.

ועש גדול נעשה בקרב המתפללים שגערו בו באומרם כי הנה איש קדוש עובר בינינו ופגע הוא בכבודו, שלח אליו הגביר שליח ובידו פחז' וחמשה רובל כסף - סכום עתק שיכול היה לכלכלו זמן רב, ע"מ שיתפייס רבינו אמנם רבינו סירב לקחתו באמרו כי כבר בשעת מעשה מחל לו, אם רוצה הוא יתנהו לבית המדרש שיהיה סיפק בידם לקניית מעט ריקקים ומשקה למסיבת מרעים לאחר התפילה, ושב ורצה לו.

לקוח את ספר התורה הזו

בהיותו בארץ הקודש סיים וחתם רבינו את חיבוריו המופלאים שהחל בכתיבתם בחו"ל, את הכתבים אגר רבינו לתלמידו החביב הרה"צ ר' אריה מרגליות שטרם הורידו לבית הדפוס נסוע לאפטא לקבל את הסכמת זקן צדיקי הדור - הרה"ק מאפטא, מתוך הסכמה זו הובא בראש מאמרנו ומוסיף וכותב שם הרה"ק על רצונו העז להתראות עם

רבינו פנים בפנים 'מה נכבד היה בהגלות נגלות לעיני ומצאתי ראיתי' את שאהבה נפשי פה להשתעשע עמו באהבים ואילת חן, אך דודי מני נסע ואינו דומה שמיעה לראיה, איבא יא חזינא ארי חזינא מרבעתיה ידיה... מסופר כי הרב דוואלטישסק - ממלא מקומו של ידיד רבינו הרה"ק ר' אריה ליב שעלה לארה"ק, גאון גדול היה וכשקבל לידי את חיבורו של רבינו ישב וכתב את השגותיו על הספר וקראו בשם 'עמק השדים' כשהביאו לפני רבו אמר דבר, לאחר זמן מה שב המחבר אל רבו בבקשו את הכתב, הפטיר הרה"ק מאפטא: עשיתם השגות על הרב דסראקא, מעדיני עליו שהיה לו גילוי אליהו, הנח לזקן זה עם שגיאותיו.

אף הרה"ק מבארדיטשוב הסכים על ספרו של רבינו 'לבושי שרד' - הספר שהפך עד מהרה לאחד מספרי היסוד ואבני הדרך הקרב תופשי ההלכה, עד שהיו מגדולי ישראל שלא נתנו סמיכת הוראה לצורב שלא ידעו על בוריו, וכך כתב הרה"ק מבארדיטשוב: 'חריף ובקי בחדרי תורה כחד מן קמאי, וכל מעשיו לשם שמים, וצלל במים אדירים לעמקה של הלכה, הסכמה זו נתנה עוד בשותו של רבינו על אדמת ניכר.

מלבד ספרו הק' ערבי נחל, חיבר רבינו ספרים רבים נוספים ברבים מחלקי התורה בהם שו"ת 'נאות דשא' שהגאון הגדול ר' אברהם בנימין קלוגער - בן הגר"ש, ההדירו והביאו לדפוס, כמו"כ חיבר הספר בגדי שרד על יו"ד, 'משוש כל המתאבלים' על מגילת איכה בדרך הנחמה [כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א נוהג להגות בו בת"ב], א"ש הנחלים על הלשונות הקשים בט"ז ומג"א, עוד כתב יד נמצאים חיבורים על גיטין 'כד הקמה' על מסכתות בבא קמא ומציעא וחולין.

רבינו עלה למרום ביום כ"ב מרחשוון בשנת תקע"ד ומנוחתו כבוד במערה בבית החיים בצפת על יד רעו וידידו הרה"ק ר' אריה לייב מוואלטישסק ז"ע.

» המשך מעמוד הקודם

לאחרים, כדאיאת בחז"ל (סוטה יא.) תורה תחלתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים, כידוע שהיה ענין זה יסוד גדול אצל חסידים, וברצות האדם לבחון עצמו אם תורתו ועבודתו באופן הישר והרצוי, יתבונן בעצמו כמה חפץ להתחסד ולהיטיב עם זולתו, החסידים מאד לא אהבו את המכונה פרומער, היינו כאשר היראה והפרומקייט באה ללא רצון להיטיב לזולת, כי אין זו יראה נכונה המותירה רושם אמונה ודבקות בלב האדם.

זהו ביאור דברי רש"י יכול יהיו חותמין ככולן תלמוד לומר והיה ברכה, כך חותמין ולא בהם, כי אברהם מורה על מדת החסד והאהבה, יצחק על מדת היראה ויעקב מדת תפארת שהוא עמוד התורה. על זה אמרו כי בוודאי צריך האדם להשלים עצמו בתורה וביראת שמים, אבל הרושם שיחתם בלבו על ידי תורתו ויראתו הוא דייקא על ידי מדת אברהם אבינו מדת החסד.

הרב ר' אהרן ע"ה סיפר לי בעצמו כי הפעם הראשונה שחזר מהטיפולים היה בעש"פ, וראה שהציבור מתלחשים אחורי גבו ונבוכים לדבר עמו ממצבו, כשהגיע ערב יום הקדוש דרש לפני הציבור קודם כל נדרי, שכאשר נוסעים לטייל בשוויץ קיים דבר הנקרא רכבל, קושרים אליו את האדם והוא נוסע באויר ממרומי הר עד למטה, והנה ניתן לראות שלשה סוגי התנהגות אצל אנשים כאשר נמצאים כך תלויים בין שמים לארץ, ישנם הפותחים בצעקות מרוב פחד, ישנם העוצמים את עיניהם ואינם מביטים מטה מרוב פחד, אבל ישנם האומרים לעצמם הלא אני כעת תלוי באויר בין אם זהו רצוני בין אם לאו, לא יעזור לי לצעוק או לעצום את עיני, א"כ אפתח את עיני ואביט סביבי, אראה את המצב בו אני נמצא ואחזה אותו כראוי.

אז פתח ר' אהרן ואמר, תדעו שהרבש"ע העמיד אותי במצב זה, איני הולך לצעוק ולא לעצום את עיני, אני אלך עם עינים פקוחות לראות את הנהגת הבווא עמ... כשמעתי דברים אלו חשתי לעצמי היציב בא אברך למדרגה כזו, לאמונה בהירה כזו שרצונו להתבונן ולראות בכל הנהגות הבורא ולהגיד כי ישר ה'.

אלא כפי שביארנו שעל ידי שנותן האדם דעתו וכחו להיטיב לאחרים, נעשה אצלו על ידי התורה והעבודה רושם של אמונה ודבקות בהשם יתברך, כך כאשר ר' אהרן היה מופלג בחסדו והטבתו עם אחרים, שמסר עצמו לזכר להתחסד עם הבריות אף בהיותו מלוכף ביטורים, על ידי זה גמרה שותרתו אשר עסק בה תמיד ויראת השמים שהיתה בו מנערותו, חקקו בלבו חותם על אמונה בהירה בהשם יתברך עד לדרגה נשגבה כזאת.